

ВИТЯГ З Положення
про систему управління ризиками
в Товаристві з обмеженою відповідальністю «КОМПАНІЯ З УПРАВЛІННЯ
АКТИВАМИ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ
УКРМАШІНВЕСТ» (далі – Компанія)
(затверджене Рішенням єдиного учасника Компанії № 45/2025 від 29.12.2025р.)

«4. Стратегія управління ризиками

4.1. Управління ризиками – регламентований положеннями внутрішніх документів Компанії динамічний, систематичний внутрішній процес, направлений, в тому числі, на ідентифікацію, аналіз, оцінювання, обробку, моніторинг та перегляд ризиків Компанії та фондів у її управлінні, та на пов'язаний з цим обмін інформацією та консультації між зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами.

4.2. СУР в Компанії включає:

- (1) управління ризиками, що пов'язані з професійною діяльністю Компанії;
- (2) управління ризиками інститутів спільного інвестування (далі – ІСІ), що знаходяться в управлінні Компанії;
- (3) управління інвестиційними ризиками недержавних пенсійних фондів (далі – НПФ), активи яких знаходяться в управлінні Компанії.

4.3. Основними цілями СУР Компанії є:

- (1) забезпечення реалізації стратегії розвитку та ефективного функціонування Компанії, у тому числі стосовно ризиків, які бере на себе Компанія у своїй діяльності;
- (2) забезпечення інтересів інвесторів (учасників) фондів, що знаходяться в управлінні Компанії;
- (3) забезпечення відповідності діяльності Компанії вимогам чинного законодавства України та внутрішнім документам Компанії;
- (4) забезпечення відповідності структури активів та ризиків портфелів активів фондів в управлінні Компанії вимогам чинного законодавства України, інвестиційним деклараціям та іншим внутрішнім документам фондів в управлінні.

4.4. При управлінні ризиками Компанія в цілому дотримується таких принципів:

- (1) усвідомлене прийняття ризиків – Компанія належним чином оцінює та зважує можливі позитивні та негативні наслідки від реалізації ризику, усвідомлено приймає рішення про його прийняття або уникнення, враховуючи, що повне уникнення ризику може бути неможливим;
- (2) мінімізація (оптимізація) ризиків – до складу портфелів фондів в управлінні і до власного портфелю Компанія придбає активи, рівень ризику за якими найкраще піддається мінімізації (нейтралізації) або оптимізації – залежно від толерантності до

ризикі для кожного фонду та власної толерантності до ризику Компанії відповідно, а також прагне до мінімізації власних нефінансових ризиків;

(3) індивідуальний підхід – ризики окремих фондів в управлінні та власні ризики Компанії можуть бути спільними або подібними, але кожний фонд та Компанія мають свої особливості, згідно з якими Компанія приймає ризики у відповідній мірі (мінімізує чи оптимізує) та окремо від інших фондів в управлінні та від власних ризиків Компанії; можливі фінансові втрати за кожним видом ризику кожного фонду та Компанії також мають бути оцінені окремо і мають мінімізуватися (оптимізуватися) індивідуально;

(4) відповідність стратегіям – рішення Компанії з прийняття ризику при управлінні портфелями фондів у її управлінні відповідають інвестиційним стратегіям цих фондів, а при управлінні власними ризиками Компанії – її фінансовій стратегії та внутрішнім документам;

(5) доцільність прийняття фінансових ризиків – Компанія співвідносить рівень ризику за операціями з активами фондів в управлінні (інвестиційних інструментів) та із власними активами із рівнем потенційної (прогнозованої, очікуваної) доходності цих активів; очікувана доходність інвестиційних інструментів має компенсувати прийнятий ризик за ними;

(6) економічність – витрати Компанії на управління ризиками, тобто мінімізацію (нейтралізацію) чи оптимізацію відповідного ризику, не повинні перевищувати суму можливих фінансових збитків від його прийняття та/або реалізації при найбільш імовірному сценарії настання ризикового випадку;

(7) конкретність – рішення з прийняття ризику мають бути конкретними і чіткими для забезпечення однозначного їх трактування та виконання;

(8) відповідність капіталу Компанії рівню ризиків – розмір капіталу (власного капіталу, регулятивного капіталу (власних коштів)) Компанії повинен бути достатнім для покриття ризиків діяльності Компанії;

(9) адекватність стимулів – стимули для досягнення високої доходності фондів в управлінні узгоджуються з профілем ризику кожного з фондів відповідно до інвестиційної стратегії;

(10) уникнення або передача надмірних ризиків – у певних випадках або щодо певних ризиків, коли можливі негативні наслідки реалізації ризику для Компанії перевищують її фінансові можливості, Компанія, за можливості, уникає (відмовляється від прийняття) або частково чи повністю передає ризик (третій стороні).

4.5. Суттєвими (істотними) видами (категоріями) ризику, що пов'язані з професійною діяльністю Компанії, є такі :

(1) операційні ризики;

(2) комплаєнс-ризики;

(3) ризик втрати ділової репутації (ризик репутації, репутаційний ризик);

(4) стратегічний ризик.

4.5.1. Операційні ризики – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника внаслідок неадекватних або незадовільно організованих внутрішніх процесів, дій працівників чи функціонування систем такого професійного учасника, а також внаслідок впливу зовнішніх подій (крім стратегічного ризику).

Операційні ризики включають: юридичний (правовий) ризик, інформаційно-технологічний ризик, а також ризик персоналу.

Юридичний (правовий) ризик – ризик, пов'язаний з ймовірністю виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Компанії внаслідок застосування до неї санкцій за недотримання вимог чинного законодавства через можливість їх неоднозначного тлумачення або унаслідок визнання з тих самих причин недійсними умов договору.

Інформаційно-технологічний ризик – ймовірність настання несприятливих наслідків, викликаних неадекватними або незадовільно організованими внутрішніми процесами інформаційного обміну та зберігання інформації, недосконалою роботою інформаційних технологій, систем та процесів обробки інформації або їх недостатнім захистом, включаючи збій у роботі програмного та/або технічного забезпечення, обладнання, інформаційних систем, засобів комунікації та зв'язку, порушення цілісності даних та носіїв інформації, несанкціонований доступ до інформації сторонніх осіб, загроза доступності інформації та інше, що може призвести до виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів.

Ризик персоналу – це ризик, пов'язаний із діями або бездіяльністю працівників Компанії, включаючи допущення помилки при проведенні операції, здійснення неправомірних операцій (в тому числі шахрайство), пов'язане з недостатньою кваліфікацією (ризик некомпетентності) або із зловживаннями чи бездіяльністю персоналу, перевищення повноважень, розголошення інсайдерської та/або конфіденційної інформації, зокрема, внаслідок недостатньої мотивації (ризик мотивації).

4.5.2. Комплаєнс-ризики – ймовірність виникнення у Компанії збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або втрати репутації внаслідок недотримання правил корпоративної етики, добросовісної конкуренції, виникнення конфлікту інтересів, незабезпечення опису усіх внутрішніх процесів, пов'язаних з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, та/або невідповідності внутрішніх документів, що описують процеси, пов'язані з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, вимогам законодавства про ринки капіталу та організовані товарні ринки, стандартів, правил, інших внутрішніх документів саморегулювальної організації, членом якої є Компанія, правил організованого ринку, учасником якого є така Компанія або на якому її цінні папери допущені до торгів, а також бізнес-плану (бізнес-стратегії), ухваленому Наглядовою радою Компанії, та/або невиконання працівниками Компанії вимог та процедур, пов'язаних з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

Комплаєнс-ризиками, зокрема, включають:

а) AML/CFT-ризик – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання Компанією запланованих доходів внаслідок порушення або недотримання вимог законів, нормативно-правових актів, правочинів, прийнятої практики, внутрішніх документів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

б) ризик зміни законодавства (регуляторний ризик) – ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання Компанією запланованих доходів, обумовлений змінами законодавства.

4.5.3. Ризик втрати ділової репутації (ризик репутації) – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання Компанією запланованих доходів внаслідок виникнення у суспільстві несприятливого сприйняття Компанії, зокрема фінансової стійкості, якості послуг, що надаються Компанією, або її діяльності в цілому, яка може бути наслідком реалізації інших ризиків.

4.5.4. Стратегічний ризик – ймовірність виникнення у Компанії збитків або додаткових втрат або недоотримання Компанією запланованих доходів унаслідок неправильних рішень осіб, які здійснюють управлінські функції та/або неадекватного реагування на зміни в бізнес-середовищі.

Цей ризик виникає внаслідок взаємної невідповідності стратегічних цілей Компанії, бізнес-стратегій, розроблених для досягнення цих цілей, ресурсів, задіяних для їх досягнення, та якості їх реалізації.

Ця категорія включає ризик втрат, пов'язаних з інвестуванням коштів Компанії у активи фондів в управлінні. Може спричинити загальний фінансовий ризик (ризик банкрутства) Компанії – ризик неможливості продовження діяльності Компанії через суттєве погіршення її фінансового стану, якості її активів, структури капіталу, виникнення або значного зростання збитків від її діяльності при перевищенні витрат над доходами.

4.6. На діяльність Компанії також можуть впливати фінансові ризики, зокрема кредитний та ринкові ризики.

Кредитний ризик Компанії (ризик контрагента) – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Компанії внаслідок того, що контрагент не зможе виконати свої договірні зобов'язання перед нею у повному обсязі або частково. Розмір збитків (ризик) у цьому випадку пов'язаний із сумою невиконаного зобов'язання.

Ринкові ризики Компанії – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у Компанії внаслідок несприятливої зміни ринкової вартості (ціни) фінансових інструментів у зв'язку з коливаннями цін на чотирьох сегментах фінансового ринку, чутливих до зміни відсоткових ставок: ринку боргових цінних паперів, ринку пайових цінних паперів, валютному ринку і товарному ринку.

4.7. Особливим видом ризику є системний ризик – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у значної кількості компаній у фінансовому секторі, яка обумовлена неможливістю виконання ними своїх зобов'язань у зв'язку з невиконанням (несвоєчасним виконанням) зобов'язань однією компанією внаслідок реалізації у неї кредитного ризику, ризику ліквідності або іншого ризику. Системний ризик несе загрозу порушення діяльності всієї фінансової системи.

Компанія здійснює моніторинг ринків, а план безперервності діяльності, який розробляється і затверджується у Компанії відповідно до пп. 3.3.(6) та 3.4.(11) цього Положення, включає у тому числі заходи та процедури на випадок екстремальних обставин, що можуть виникнути у результаті реалізації системного ризику.

4.8. Суттєвими (істотними) видами (категоріями) ризику фондів в управлінні Компанії, є такі:

- (1) кредитний ризик;
- (2) ринкові ризики;
- (3) ризик ліквідності;
- (4) проєктний ризик.

4.9. Кредитний ризик (ризик контрагента) – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів фонду внаслідок того, що контрагент не зможе виконати свої договірні зобов'язання перед ним, у тому числі щодо облігацій та/або інших боргових зобов'язань, а також ризик втрати їхньої вартості в результаті погіршення платоспроможності емітента цих боргових зобов'язань (боржника, дебітора) та/або зниження його кредитного рейтингу.

4.10. Ринкові ризики – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів фонду внаслідок несприятливої зміни ринкової вартості фінансових інструментів в активах фонду у зв'язку з коливаннями цін на чотирьох сегментах фінансового ринку, чутливих до зміни відсоткових ставок: ринку боргових цінних паперів, ринку пайових цінних паперів, валютному ринку і товарному ринку.

Ринкові ризики включають:

- а) процентний ризик портфелю фонду, пов'язаний з негативними наслідками коливання процентних ставок на інструменти, що знаходяться в його портфелі;
- б) пайовий (фондовий) ризик, пов'язаний з негативними наслідками коливання цін на пайові цінні папери та деривативні фінансові інструменти, базовим активом яких є такі цінні папери, а також інші фінансові інструменти з нефіксованим доходом;
- в) валютний ризик, пов'язаний з негативними наслідками коливання курсів іноземних валют та золота;
- г) товарний ризик, пов'язаний з негативними наслідками змін ринкової вартості товарів, включаючи дорогоцінні метали, та коливань цін на деривативні фінансові інструменти, базовим активом яких є товари.

4.11. Ризик ліквідності – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів фонду внаслідок того, що його активи не можуть бути перетворені у ліквідну форму для забезпечення виконання ним своїх зобов'язань.

Ризик ліквідності може виникнути під час формування значної суми та/або частини зобов'язань із коротким строком погашення на балансі фонду, які, за певних умов, можуть змусити Компанію продати частину (менш ліквідних) активів із балансу цього фонду нижче ринкової ціни (з дисконтом) для забезпечення вчасного виконання (частини) цих зобов'язань.

4.12. Проєктний ризик – ризик втрат вартості активів фонду в управлінні Компанії, що пов'язані з інвестиціями в об'єкти нерухомості, корпоративні права та цінні папери, що не допущені до торгів на організованому ринку (іншому регульованому та/або організованому ринку/торговельному майданчику), або цінні папери, які не отримали рейтингової оцінки відповідно до закону.

4.13. СУР Компанії заснована на чіткому розділенні управління ризиками, що пов'язані з діяльністю Компанії, та управління ризиками фондів в управлінні Компанії. Ризики, пов'язані з діяльністю Компанії, повністю несе Компанія. Фінансові ризики фондів в управлінні Компанії несуть інвестори (учасники) фондів, у зв'язку з розділенням та відокремленим обліком активів фондів в управлінні та активів Компанії.

Реалізація ризиків фондів в управлінні Компанії може призвести до виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Компанії.

Компанія несе відповідальність за належне управління ризиками фондів у її управлінні відповідно до інвестиційних декларацій та інших внутрішніх і нормативних документів, що регламентують управління активами фондів.

4.14. Головними завданнями СУР та, відповідно, етапами процесу управління ризиками у Компанії, виконання яких забезпечує ризик-менеджер, є:

- (1) виявлення (ідентифікація) ризиків, визначення профілю ризиків Компанії та фондів у її управлінні;
- (2) якісний аналіз та кількісне вимірювання ризиків, оцінювання ризиків;
- (3) проведення моделювання та прогнозування процесів і майбутніх результатів діяльності Компанії та фондів у її управлінні на основі аналізу інформації та оцінювання ризиків;
- (4) організація та здійснення заходів з управління ризиками, у тому числі визначення, планування і організаційне забезпечення обробки ризиків, зокрема та прийняття рішень щодо відповідних заходів;
- (5) постійний моніторинг ризиків, контроль за прийнятним рівнем ризику для Компанії та фондів у її управлінні;
- (6) визначення ефективності СУР та її удосконалення;

(7) надання оперативної, а також періодичної звітної інформації з питань управління ризиками Директору та Наглядовій раді.

4.15. Виявлення (ідентифікація) ризиків – неперервний процес визначення різновидів, джерел та факторів ризиків, з якими Компанія стикається у своїй діяльності, відповідно до категорій, визначених цим розділом цього положення.

4.16. Якісний аналіз та кількісне вимірювання ризиків, оцінювання ризиків – оцінка розмірів та кількісних параметрів ризику (за можливості) та/або якісна характеристика та аналіз ризиків з точки зору можливих наслідків їх реалізації та величини потенційних втрат. Включає також проведення моделювання та прогнозування процесів і майбутніх результатів діяльності Компанії та фондів у її управлінні на основі аналізу інформації та оцінки ризиків.

4.17. Організація та здійснення заходів з управління ризиками (обробка ризиків) – визначення Компанією правил, підходів, показників та лімітів (допустимих меж) для ризиків, інструментарію оцінювання та заходів щодо управління кожним видом ризику (запобігання (уникнення), прийняття (утримування), зменшення (мінімізації) або оптимізації впливу ризиків, їх розподілу з іншими особами).

Заходи управління ризиками (обробки ризиків) в Компанії включають:

- (1) уникнення ризику (у тому числі відмова від ризикової операції чи активу);
- (2) прийняття (утримування) ризику (за умов, коли ризик може бути компенсований очікуваним прибутком (доходом));
- (3) зниження (зменшення, у тому числі мінімізацію) ризику, включаючи диверсифікацію, лімітування ризикових позицій, хеджування;
- (4) передачу (розподіл) ризику з іншими особами, зокрема шляхом зовнішнього страхування.

4.18. Моніторинг та контроль ризиків – процес систематичного нагляду за ризиками Компанії та фондів у її управлінні, за системою і процесом контролю та управління ризиками з метою виявлення відхилень від їх прийняттого рівня та/чи ефективності, який включає:

- (1) перевірку дотримання встановлених лімітів чи якісних критеріїв ризиків;
- (2) забезпечення недопущення виконання Компанією та/або її контрагентами (за можливості) дій (операцій), які порушують встановлені ліміти чи критерії;
- (3) здійснення комплексу заходів, що перешкоджають реалізації ризиків Компанії та фондів в управлінні (за можливості) або мінімізують їх вплив;
- (4) перевірку виконання заходів з обробки ризиків та оцінку їх ефективності впродовж здійснення Компанією професійної діяльності;
- (5) розробку превентивних заходів для мінімізації ризиків у разі виявлення негативних тенденцій та вдосконалення бізнес-процесів за результатами проведеного аналізу.

Моніторинг та контроль рівня ризиків Компанії та фондів здійснюється на щоденній, щотижневій, щомісячній, щоквартальній основі (для фондів – залежно від їх типу, виду, способу розміщення та інвестиційної стратегії, а також вимог інших документів фонду).

4.19. Компанія один раз на рік визначає ефективність СУР та оцінює методики, інструменти, підходи та механізми, які використовуються Компанією для ідентифікації, вимірювання, оцінювання та контролю ризиків на предмет адекватності поточним внутрішнім та зовнішнім умовам діяльності Компанії і вимогам чинного законодавства України та, у випадку необхідності, коригує їх із метою поліпшення управління ризиками у Компанії.

4.20. Моніторинг ризиків та надання оперативної, а також періодичної інформації (звітів) з питань управління ризиками у Компанії її Наглядовій раді здійснюється з періодичністю і відповідно до функцій та обов'язків, визначених законодавством України та внутрішніми документами Компанії, але не рідше, ніж один раз на шість місяців.

4.21. Інвестори (учасники) фондів в управлінні Компанії мають право на отримання інформації про результати роботи відповідних фондів та Компанії, у т. ч. щодо заходів з управління ризиками, у строки та в обсягах, визначених чинним законодавством України та документами відповідного фонду.»